

УДК 351.777.61

**НАСЛІДКИ ДЕРЕГУЛЯЦІЇ У СФЕРІ ДЕРЖАВНОГО
КОНТРОЛЮ ЗА ВВЕЗЕННЯМ, ОБІГОМ,
ВИКОРИСТАННЯМ ТА УТИЛІЗАЦІЄЮ НА ТЕРИТОРІЇ
УКРАЇНИ НЕБЕЗПЕЧНИХ ХІМІЧНИХ РЕЧОВИН****М.В. Величко¹, Є.Ю. Ситник², О.С. Ковалюк², Д.І. Головін²**¹ Національна академія Служби безпеки України, м. Київ, Україна² Служба безпеки України, м. Київ, Україна

РЕЗЮМЕ. У статті досліджуються питання стану системи хімічної безпеки держави в умовах скасування Постанови КМУ від 20 червня 1995 року №440 “Про затвердження Порядку одержання дозволу на виробництво, зберігання, транспортування, використання, захоронення, знищення та утилізацію отруйних речовин, у тому числі продуктів біотехнології та інших біологічних агентів” з метою розробки пропозицій для вдосконалення нормативно-правової протидії при загрозах національній безпеці України хімічного характеру.

Висновок. Аргументовано шляхи оптимізації системи хімічної безпеки при ввезенні, збереженні, використанні та утилізації пестицидів й інших отруйних речовин.

Ключові слова: хімічна безпека, державний контроль, пестициди, засоби захисту рослин, транспортування, збереження, використання, утилізація.

Вступ. Протягом кількох останніх десятиліть завдяки винаходу пестицидів – синтетичних хімічних речовин, які застосовуються в усьому світі для покращення ефективності догляду за посівами і підвищення врожайності культур, в сільському господарстві відбувся значний прорив у вирішенні продовольчих питань. Через високу токсичність цих речовин, як не парадоксально, поряд з економічними і соціальними перевагами людство одержало і нові виклики національного характеру, зокрема пов’язані з хімічною безпекою. Адже виникла необхідність в ефективній системі хімічного захисту при застосуванні вказаної категорії хімікатів. Одним із її засадничих елементів є нормативно-правове регулювання обігу хімічних засобів захисту рослин (далі-ХЗЗР). Крім того, ряд пестицидів можуть бути використані як хімічна зброя та засоби терору [1, 2].

Зазначені факти актуалізують нагальну необхідність щодо подальшого комплексного наукового підходу в дослідженнях, спрямованих на розробку відповідної компоненти як правової, так і адміністративно-організаційної протидії небезпекам всього спектру нових хімічних загроз.

Окремим аспектам теоретичного та практичного вирішення проблеми хімічної безпеки присвятили свої праці Баранова Н.В.,

Влізло В.В., Бурлай В.З., Кочін І.В., Кравчук О.П., Лепьошкін І.В., Мельник П.О., Мельничук С.Д., Проданчук М.Г., Пвякель Л.І., Простакишин Г.П., Салига Ю.Т., Спино Є.І., Субботін В.Г., Онищенко Г.Г., Чміль В.Д., Черняков Г.О., Шапошников А.А. та ін. [1-16].

Проблеми правового регулювання охорони довкілля та захисту людини від загроз хімічного характеру досліджували Волошин В.О., Рогач І.М., Рошнін Г.Г. та ін.

Ця проблема до цього часу актуальна і залишається в полі зору науковців, дослідників і відповідних служб. Адже питання стану хімічної безпеки держави через скасування Постанови Кабінету Міністрів України (КМУ) від 20 червня 1995 року №440 “Про затвердження Порядку одержання дозволу на виробництво, зберігання, транспортування, використання, захоронення, знищення та утилізацію отруйних речовин, у тому числі продуктів біотехнології та інших біологічних агентів” (далі – Постанова КМУ №440) комплексно не досліджувалось з позицій науково-організаційного унормування вразі неконтрольованого ввезення в Україну відповідних хімічно небезпечних речовин.

Мета роботи. Дослідження впливу на стан хімічної безпеки держави скасування Постанови КМУ №440, а також вивчення

**РЕГУЛЯТОРНА
ТОКСИКОЛОГІЯ**

ефективності боротьби на різних рівнях з тероризмом в Україні шляхом вдосконалення нормативно-правової бази.

Відповідно до пункту 4 Статті X Конвенції про заборону хімічної зброї, а також на виконання п.1 Плану заходів на 2012-2021 роки щодо забезпечення виконання Україною зобов'язань за Конвенцією про заборону розробки, виробництва, накопичення і застосування хімічної зброї та про її знищення, затвердженого Указом Президента України від 15 листопада 2012 р. № 637, Україна щорічно подає Технічному секретаріату Організації по забороні хімічної зброї інформацію про національні програми захисту від хімічної зброї [3]. За роки незалежності в Україні проведено відповідну роботу і створено окремі елементи діючої в нашій державі системи цивільного захисту. Але, на жаль, ще відсутня єдина національна програма захисту як від хімічної зброї, так і небезпечних хімічних речовин, що використовуються в господарській діяльності, до яких і відносяться хімічні засоби захисту рослин.

У той же час попередній аналіз свідчить, що діяльність урядових структур із забезпечення в Україні хімічної безпеки населення і довкілля від хімічно небезпечних факторів, включаючи і загрози хімічного тероризму, не відповідає рівню, за якого виключаються ризики заподіяння шкоди життю та здоров'ю людей, навколишньому середовищу і об'єктам техносфери [4]. Одним із важливих аспектів вирішення зазначеної проблеми як в інших країнах, так і в Україні було і залишається питання ефективності і надійності нормативно-правового регулювання системи хімічної безпеки держави. Але українське законодавство щодо різних аспектів застосування хімічно небезпечних речовин у багатьох питаннях є вкрай недосконалим. Особливо гостро це стосується проблеми фальсифікованих агрохімікатів. Закон України «Про пестициди і агрохімікати» та постанова Кабінету Міністрів України № 354 від 27.05.1996 р. «Про порядок вилучення і утилізації прострочених або заборонених пестицидів і агрохімікатів» не регламентує процедуру вилучення та утилізації саме фальсифікованих пестицидів, що, крім екологічного та економічного аспектів, створює також прецедент порушення авто-

рських прав фірм-виробників оригінальної продукції.

Особливу небезпеку на даний час становить неконтрольоване ввезення в Україну екологічно небезпечних для людей, тварин, рослин та інших організмів хімічно шкідливих речовин. Це стало наслідком низки, здавалося, позитивних заходів щодо дерегуляції бізнесу та протидії корупції, а також зокрема після скасування вище згаданої Постанови КМУ України [5].

Постанова КМУ № 440 регулювала порядок видачі дозволів на виробництво, зберігання, транспортування, використання, захоронення, знищення та утилізації отруйних речовин, у тому числі продуктів біотехнології та інших біологічних агентів, а також був затверджений перелік товарної продукції, яка підлягає контролю. У цій постанові КМУ 440 визначалось, що вказаний у ній порядок поведінки з хімічно небезпечними речовинами є обов'язковим для виконання всіма підприємствами, установами, організаціями незалежно від форм власності [7]. Пізніше з метою деталізації та правового підкріплення вищезначеного нормативного документа були прийняті Кабінетом Міністрів України інші регуляторні документи, а саме: постанова КМУ № 1120 від 13.07.2000 року "Про затвердження Положення про контроль за транскордонними перевезеннями небезпечних відходів та їх утилізацією/видаленням" з включенням окремих "Жовтого та Зеленого переліків відходів", зареєстрованих в Мінекології та природокористування України від 10.10.1997р. №164 та згодом відмінені ним же згідно з наказом від 16.10.2000р. №165 [8].

Пізніше Міністерством екології та природних ресурсів України наказом № 294 від 30.07.2002 р. затверджено "Інструкцію про розгляд заявок та надання дозволів на виробництво, зберігання, транспортування, використання, захоронення, знищення та утилізацію отруйних речовин, у тому числі продуктів біотехнології та інших біологічних агентів" яка деталізувала вимоги вище вказаних постанов КМУ [9]. Цим же наказом продубльовано із постанови КМУ №440 від 20.06.1995 р. особливий перелік отруйних речовин, виробництво, зберігання, транспортування, використання, захоронення, знищення та утилізація, яких

РЕГУЛЯТОРНА ТОКСИКОЛОГІЯ

при проведенні науково-дослідних, контрольних-аналітичних робіт, ідентифікація невизначених речовин і препаратів та в навчальному процесі, здійснюється при наявності дозволу Мінекоресурсів. Відповідно до роз'яснення Міністерства юстиції України наказ Міністерства екології та природних ресурсів України № 294 від 30.07.2002 р. разом із постановою КМУ № 440 також є обов'язковим для виконання всіма підприємствами, установами, організаціями незалежно від форм власності. Обґрунтування для відміни постанови КМУ № 440 було мотивоване наступним:

- законодавство у сфері поводження з отруйними речовинами суттєво не переглядалося понад останніх 10 років та не приводилось у відповідність до сучасних вимог регулювання підприємницької діяльності;
- законодавство у сфері поводження з отруйними речовинами є суттєво зарегульованим, суперечливим та дублює інші заходи державного регулювання;
- для одержання дозволу Мінприроди вимагається низка інших дозвільних документів (дозвіл на початок виконання робіт підвищеної небезпеки та початок експлуатації механізмів, устаткування підвищеної небезпеки, висновок державної санітарно-епідеміологічної експертизи, документ, що підтверджує державну реєстрацію небезпечного фактора, або посвідчення про державну реєстрацію пестициду чи агрохімікату, погодження МВС у разі перевезення автомобільним транспортом тощо). У вказаних сферах діє відповідний державний контроль та нагляд;
- видача такого дозволу є обтяжливим, неефективним, формальним адміністративним навантаженням для суб'єктів підприємництва та не має при цьому законодавчих підстав. Отже, скасування такого дозволу не несе ризиків для навколишнього природного середовища [5].

Після скасування постанови КМУ № 440, а також всупереч іншим вказаним нормативно-правовим актам, окремі комерційні структури здійснюють імпорту до України хімічно небезпечних речовин та відходів без дозвільних документів Мінекології та природокористування України,

що є порушенням п. 2, ч. 1, ст. 17 Закону України "Про зовнішньоекономічну діяльність" (Заборона окремих видів експорту та імпорту) та ст. 97 Митного кодексу України "Обмеження щодо переміщення окремих товарів через митний кордон України". Водночас останнім часом усе більшої загрози набуває проблема підробок і фальсифікатів серед засобів захисту рослин, які продають і використовують в Україні.

Фіксуються окремі випадки ввезення вітчизняними підприємцями з Китаю на територію України засобів захисту рослин (пестицидів та гербіцидів) з порушенням вимог чинного законодавства, серед них і контрафактних препаратів, що створює передумови до хімічних загроз здоров'ю громадян та екологічному стану держави. Наприклад, правоохоронцями України у 2014 році викрито ряд фактів порушення вимог чинного законодавства з боку службових осіб товариств з обмеженою відповідальністю під час ввезення, зберігання та реалізації пестицидів та інших агрохімікатів, внаслідок чого створювалися передумови до нанесення шкоди життю та здоров'ю населення країни [6]. За результатами інформування Мінекології та природокористування України, Мінекономрозвитку України Наказом № 949 від 06.08.2014 застосовано дві спеціальні санкції: тимчасове зупинення дозволу на зовнішньоекономічну діяльність відповідно до ст. 37 Закону України "Про зовнішньоекономічну діяльність" щодо 2-х суб'єктів підприємницької діяльності за порушення законів України "Про пестициди і агрохімікати" та "Про зовнішньоекономічну діяльність" під час здійснення зовнішньоекономічної діяльності з імпорту в Україну засобів захисту рослин неналежної (низької) якості з ознаками фальсифікації та вмістом непередбачених реєстраційними матеріалами сильнодіючих небезпечних хімічних сполук та елементів. Скасування постанови КМУ № 440 поряд із іншими негативними наслідками унеможливило застосування статті 221 КК України (Контрабанда) до правопорушників, які нелегально переміщують на територію України пестициди, дії яких містять ознаки складу злочину.

Крім того, Мінекології та природокористування України у взаємодії із правоохо-

РЕГУЛЯТОРНА ТОКСИКОЛОГІЯ

ронними органами країни 08.10.2015 в м. Києві провели масштабну спецоперацію з припинення незаконної діяльності міжнародного злочинного угруповання, причетного до контрабандного ввезення з Китаю хімічної сировини, протиправного виготовлення та організації стійкої мережі збуту контрафактних агрохімікатів світових брендів «Bayer», «Syngenta», «Du Pont» та «BASF», до складу яких входили отруйні та сильнотоксичні речовини.

У Київській області в ході проведення обшуків за адресами підпільного виробництва та в його складських приміщеннях правоохоронці виявили обладнання для виготовлення фальсифікату агрохімікатів, понад 15 тонн уже готової до реалізації контрафактної продукції, а також сировину для її незаконного виробництва – хімічну субстанцію китайського походження, поліграфічну продукцію вказаних брендів, упаковку, підроблені голографічні захисні стрічки тощо.

За попередніми даними, загальний обсяг виробленої фальсифікованої продукції вказаним злочинним угрупованням протягом року становив приблизно 1 тис. тонн вартістю понад 20 млн. грн.

У рамках досудового розслідування правоохоронні органи здійснили комплекс оперативно-слідчих заходів по викриттю всіх осіб, причетних до організації вказаної злочинної схеми. На даний час зібрано матеріали та повідомлено про підозру організаторам, співучаснику і виконавцям про вчинення злочину, передбаченого ч. 3 ст. 229 КК України.

Щодо засобів захисту рослин, то в цілому протягом 2011-2015 років правоохоронними органами України виявлено і конфісковано понад 2500 тонн нелегально ввезених неякісних пестицидів. Не краща ситуація в державі також із іншими групами хімічно небезпечних речовин.

Аналіз інформації свідчить також і про незадовільний стан державного регулювання поведінки з небезпечними відходами, основними причинами якого є:

- відсутність державного реєстру відходів відповідно до вимог ЄС (гармонізованого з регламентом «життєвий шлях відходів»), водночас також відсутній електронний реєстр, який його виконував;
- відсутність належного фінансування робіт щодо утилізації небезпечних від-

ходів з боку юридичних та фізичних осіб-підприємців, господарська діяльність яких є джерелом походження відходів;

- відсутній реєстр технологій з утилізації;
- значні обсяги відходів, що утворюються на промислових підприємствах внаслідок використання застарілих технологій, обладнання;
- небажання окремих суб'єктів господарської діяльності запроваджувати замкнені цикли виробництва;
- висока концентрація та недотримання норм природоохоронного законодавства в місцях складування побутових та промислових відходів, шлаків, агрохімікатів;
- наявність численних місць зберігання небезпечних хімічних відходів, в тому числі й радіоактивних, що залишилися з часів існування СРСР;
- недотримання санітарно-технічних правил поведінки з відходами;
- відсутність належного контролю на пунктах пропуску через державний кордон за ввезенням чи транзитом відходів, що нібито належать до зеленої групи відходів;
- неналагодженість системи обліку (щодо пестицидів пропонується ввести реєстр, аналогічний реєстрам чинних міжнародних стандартів... ISO та IEC (стадій життєвого циклу продукції));
- відсутність достатньої кількості вітчизняних спеціалізованих підприємств з утилізації та полігонів безпечного тимчасового зберігання.

Отже, підприємства, що спеціалізуються на утилізації хімічно небезпечних відходів, що не придатні до подальшого використання та зберігання, в ході ведення господарської діяльності не дотримуються вимог чинного природоохоронного законодавства та вимог поведінки з ними. За наявності корумпованих зв'язків серед співробітників державних установ вони мають змогу отримувати дозволи на ведення такої господарської діяльності у сфері поведінки з хімічно небезпечними відходами за відсутності відповідних виробничих потужностей, сертифікованих складських приміщень, отримувати необхідну інформацію для здійснення підробок документальних матеріалів під час ввезення на територію України відходів тощо. Роботи з

РЕГУЛЯТОРНА ТОКСИКОЛОГІЯ

утилізації відходів виконуються з порушенням технологічних процесів, за відсутності робочих проектів (з оцінкою викидів до навколишнього природного середовища) та висновків державної екологічної експертизи.

Через ускладнення процесу відстеження переміщення небезпечних відходів відповідними органами, особливо на території підконтрольній ДНР та ЛНР, комерційні структури (фактично посередники, мають лише необхідну дозвільну документацію, а виробничі потужності - відсутні) передають по декілька разів відходи іншим підприємствам замість утилізації, які також є посередниками, де врешті-решт відбувається їх прогресивне накопичення.

Гострою проблемою для України і надалі залишається питання обігу і утилізації непридатних до використання та заборонених до застосування хімічно небезпечних речовин із числа хімічних засобів захисту рослин. Загалом на цей час облікова кількість непридатних до використання та заборонених до застосування хімічних засобів захисту рослин по Україні за даними Міністерства екології та природокористування України, становить близько 20 тис. тонн [10]. Непридатні ХЗЗР перебувають практично на території всіх областей України, як правило, в непридатних для їхнього зберігання складських приміщеннях без належної охорони, що надає можливість несанкціонованого доступу і неконтрольованого використання цих речовин у приватному агросекторі. Це може призводити до забруднення ґрунтів, потрапляння небезпечних хімічних сполук до водоносних горизонтів, сільськогосподарської продукції та негативно вплинути на стан здоров'я населення [11-14].

Протягом 2011-2015 років значна частина державних ресурсів була спрямована на фінансування робіт зі знешкодження непридатних до подальшого використання хімічних засобів захисту рослин, що зберігаються на території України. Незважаючи на те, що вітчизняні та іноземні компанії окремо відраховують до держбюджету кошти на утилізацію тари, питання збирання, перевезення та утилізації тари з-під пестицидів на даний час не вирішене [15-17].

Основними причинами повільних темпів утилізації непридатних ХЗЗР є:

- недостатні обсяги бюджетного фінансування;
- відсутність єдиної централізованої системи обліку в Україні залишків пестицидів, агрохімікатів та тари;
- неякісне проведення інвентаризацій наявності залишків непридатних ХЗЗР обласними державними адміністраціями, адміністрацією міста Києва тощо;
- незабезпечення інспекційними органами Мінєкології та природокористування України належного контролю за дотриманням вимог у сфері поводження з небезпечними відходами суб'єктами господарювання.

Крім цього, на військових складах України зберігається понад 5 тис. тонн бойових отруйних речовин із часів СРСР, що підлягають знищенню відповідно до Конвенції з хімічного роззброєння [3]. Відсутність коштів та необхідних спеціальних виробничих потужностей унеможливають на даний час їхню утилізацію державою.

Отже, наведені приклади свідчать про суттєве погіршення в країні стану національної безпеки України стосовно загроз хімічного характеру, на який також негативно вплинули, поряд з іншими чинниками, заходи з дерегуляції нормативно-правових документів у вказаній сфері.

Висновки

Для ефективного вирішення наявних проблем та зменшення потенційних хімічних загроз необхідно розробити та впровадити комплексні заходи щодо вдосконалення існуючої системи хімічної безпеки, зокрема:

1. Запровадити міжсекторальний підхід із залученням правоохоронних органів, прикордонної служби, митниці, аграрного та природоохоронного секторів до фітосанітарного та епідеміологічного моніторингу обігу небезпечних хімічних речовин, в т.ч. пестицидів, з урахуванням сигнальних ознак і подій, пов'язаних з отруєнням людей та виявленням критичних кількостей та/або концентрацій небезпечних хімічних речовин, в т.ч. у ґрунті, воді, насінні, рослинах тощо.
2. Здійснити визначення актуальних загроз шляхом складання вичерпного переліку хімічних речовин, які можуть

РЕГУЛЯТОРНА ТОКСИКОЛОГІЯ

привести до надзвичайної ситуації в галузі громадського здоров'я, з подальшим формуванням національного профілю (переліку) хімічних ризиків.

3. За допомогою міжнародних організацій та партнерів України налагодити обмін досвідом щодо проблем з хімічною безпекою, які виникали в аналогічних збройних конфліктах та виробити заходи превентивної протидії для нашої держави.

Україна бере участь у проектах "Глобального партнерства проти розповсюдження зброї та матеріалів масового знищення". Це надає можливість скористатися технічною підтримкою щодо роз-

робки та впровадження аналогічної до світових державної системи хімічної безпеки. До цієї роботи варто залучити міжвідомчі наукові установи України, включаючи і правоохоронні органи та бізнес-структури. Саме за таких умов можна розробити гармонізований до вимог ЄС проект нормативного документа замість відміненої Постанови Кабінету Міністрів України від 20 червня 1995 р. № 440 та проект ефективної процедури щодо контролю за переміщенням через державний кордон товарів, які можуть становити реальну загрозу національній безпеці України хімічного характеру.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кочін І.В. Медицина катастроф: [виробниче видання] /І.В. Кочін, Г.О. Черняков, П.І. Сидоренко// К.: Здоров'я, 2008. – 724с.
2. Особливості діяльності державної служби медицини катастроф України при ліквідації медико-санітарних наслідків хімічного терористичного акту/ І.В. Кочін, О.М. Акулова, П.І. Сидоренко [та ін.]// Запорозький медичний журнал. – 2011.– Т. 13.– № 4. – С. 84–86.
3. Обеспечение биологической, химической и радиационной безопасности при террористических атаках/ Г.Г. Онищенко, А.А. Шапошников, В.Г. Субботин, Г.П. Простакишиш [и др.]; под ред. акад. Г.Г. Онищенко// М.: МП Гигиена. – 2005. – 431с.
4. Матеріали Національної доповіді про стан техногенної та природної безпеки в Україні в 2012 році – Електронний ресурс-режим доступу: http://mns.gov.ua/content/nasdopovid_2012.html
5. Постанова КМУ від 03 вересня 2014 року № 405 «Про визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України» – Електронний ресурс-режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/405-2014-%D0%BF>.
6. Наказ Міністерства економічного розвитку України № 949 від 06.08.2014.
7. Постанова КМУ від 20 червня 1995 року № 440 «Про затвердження Порядку одержання дозволу на виробництво, зберігання, транспортування, використання, захоронення, знищення та утилізацію отруйних речовин у тому числі продуктів біотехнології та інших біологічних агентів» – Електронний ресурс-режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/440-95-%D0%BF>.
8. Постанова КМУ № 1120 від 13.07.2000 року "Про затвердження Положення про контроль за транскордонними перевезеннями небезпечних відходів та їх утилізацією/видаленням і Жовтого та Зеленого переліків відходів" - Електронний ресурс-режим доступу:<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1120-2000-%D0%BF>.
9. Наказ Мінекоприроди від 30.07.2002р. № 294 про затвердження "Інструкції про розгляд заявок та надання дозволів на виробництво, зберігання, транспортування, використання, захоронення, знищення та утилізацію отруйних речовин, у тому числі продуктів біотехнології та інших біологічних агентів" - Електронний ресурс-режим доступу:<http://www.menr.gov.ua/index.php/access/securement>.
10. Мельничук С. Д. Склади непридатних пестицидів – джерело забруднення навколишнього середовища у регіоні / С. Д. Мельничук, Ю. С. Баранов, В. Й. Лоханська // Довкілля та здоров'я. – 2008. – № 4. – С. 37–41.
11. Проданчук Н. Г. Принципы и пути оценки опасности комплексного и комбинированного действия пестицидов на организм человека [Электронный ресурс] / Н. Г. Проданчук, Е. И. Спыну // Современные проблемы токсикологии. – 2001. – № 2. – С. 3–7. – Режим доступа: http://medved.kiev.ua/arhiv_mg/st_2001/01_2_1.htm.
12. Проданчук Н.Г. Алгоритмы оценки опасности пестицидов (классификация и управление) [Электронный ресурс] / Н. Г. Проданчук, Е. И. Спыну, И. В. Лепешкин, С. Г. Сергеев // Современные проблемы токсикологии. – 2009. – № 3. – С. 21– 24. – Режим доступа: http://medved.kiev.ua/Web_journals/Arhiv/Toxicology/2009/3-4_09/str21.pdf. – Дата звернення: 25.11.2014.
13. Влізло В. В. Проблеми біологічної безпеки застосування пестицидів в Україні / В. В. Влізло, Ю. Т. Салига // Вісн. аграр. науки. – 2012. – № 1. – С. 24–27.
14. Демчик Ю. Екологічна оцінка використання пестицидів в ґрунтових екосистемах [Електронний ресурс] / Ю. Демчик, О. Тогачинська, О. Ничик // Наукові здобутки молоді – вирішенню проблем харчування людства у XXI столітті : програма і матеріали 80 міжнар. наук. конф. молодих учених, аспірантів і студентів, 10–11 квіт. 2014 р. – К. : НУХТ, 2014. – Ч. 1. – С. 560–561. – Режим доступу: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/16233/1/325.pdf>. – Дата звернення: 24.11.2014.
15. Мельник П. О. Фітосанітарна безпека та біоекологія застосування пестицидів / П. О. Мельник // Вісн. аграр. науки. – 2011. – № 1. – С. 83–84.

**РЕГУЛЯТОРНА
ТОКСИКОЛОГІЯ**

16. Небезпечна тара: що робити? : освітня програма щодо правил поводження з використаною тарою з-під пестицидів та агрохімікатів / Агрохімічний комітет Європейської бізнес асоціації. – 2014. – Режим доступу: http://www.bayercropscience.com.ua/~media/Bayer%20CropScience/Ukraine/Publications/Safety/EVA_Tara_2014.ashx. – Дата звернення: 24.11.2014.
17. Чміль В. Все включено! Збирання, перевезення та утилізація тари з-під пестицидів / В. Чміль // Пропозиція. – 2011. – № 4. – С. 32–33. Що таке пестициди і з чим їх їдять? [Електронний ресурс] / офіц. сайт. Укрінтерстандарт. – Режим доступу: http://ukrinterstandard.com/ru/news_all/news_all_potreb_news/1295.htm. – Дата звернення: 25.11.2014.

**ПОСЛЕДСТВИЯ ДЕРЕГУЛЯЦИИ В СФЕРЕ ГОСУДАРСТВЕННОГО КОНТРОЛЯ ЗА ВВОЗОМ,
ОБОРОТОМ, ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ И УТИЛИЗАЦИЕЙ НА ТЕРРИТОРИИ
УКРАИНЫ ОПАСНЫХ ХИМИЧЕСКИХ ВЕЩЕСТВ**

М.В. Величко¹, Е.Ю. Ситник¹, О.С. Ковалюк², Д.И. Головин²

¹Национальная академия Службы безопасности Украины, г. Киев, Украина

²Служба безопасности Украины, г. Киев, Украина

РЕЗЮМЕ. В статье исследуются вопросы состояния системы химической безопасности государства в условиях отмены Постановления КМУ от 20 июня 1995 года № 440 "Об утверждении Порядка получения разрешения на производство, хранение, транспортировку, использование, захоронение, уничтожение и утилизацию ядовитых веществ, в том числе и продуктов биотехнологии и других биологических агентов" с целью разработки предложений для усовершенствования нормативно-правового противодействия в условиях угроз национальной безопасности Украины химического характера.

Заключення. Обоснованы пути оптимизации системы химической безопасности при ввозе, хранении, использовании и утилизации пестицидов и других ядовитых веществ.

Ключевые слова: химическая безопасность, государственный контроль, пестициды, средства защиты растений, транспортировка, хранение, использование, утилизация.

**CONSEQUENCES OF DEREGULATION IN THE FIELD OF STATE CONTROL FOR IMPORT, DISTRIBUTION,
USE AND DISPOSAL OF HAZARDOUS CHEMICAL SUBSTANCES AT THE TERRITORY OF UKRAINE**

M. V. Velychko¹, Ye. Yu. Sytnyk², O. S. Kovaliuk², D. I. Holovin²

¹National Academy of the Security Service of Ukraine, Kyiv, Ukraine

²Security Service of Ukraine, Kyiv, Ukraine

ABSTRACT: This article studies the issues of the condition of chemical safety system of the state under cancellation of the Decision of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 440 as of June 20, 1995 "On approval of the Procedure for obtaining permit for manufacture, storage, transportation, use, deposition, destruction, and disposal of poisonous substances, including products of biotechnology and other biological agents" for development of proposal regarding improvement of regulatory countermeasures upon the threats for security of Ukraine of chemical origin.

Conclusion. Ways to optimize chemical safety system upon import, storage, use, and disposal of pesticides and other poisonous substances were argued.

Key words: chemical safety, state control, pesticides, plant protection agents, transportation, storage, use, disposal.

Надійшла до редакції 17.02.2017 р.